ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 30ής Ιανουαρίου 1974 *

Στην υπόθεση 158/73,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Verwaltungsgericht της Φραγκφούρτης επί του Μάιν προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

E. Kampffmeyer, Αμβούργο,

και

Einfuhr- und Vorratsstelle für Getreide und Futtermittel, Φραγκφούρτη επί του Μάιν,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του κανονισμού 1373/70 της Επιτροπής, της 10ης Ιουλίου 1970 περί κοινών όρων εφαρμογής του συστήματος πιστοποιητικών εισαγωγής, εξαγωγής και προκαθορισμού για τα γεωργικά προϊόντα που υπάγονται σε σύστημα ενιαίας τιμής (ABl. L 158 της 20.7.1970, σ. 1),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους R. Lecourt, πρόεδρο, M. Sørensen, πρόεδρο τμήματος, R. Monaco, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, H. Kutscher, C. O'Dalaigh (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. P. Warner
γραμματέας: A. Van Houtte

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(το μέρος που περιέχει τα πραγματικά περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με Διάταξη της 27ης Ιουνίου 1973, που περιήλθε στη γραμματεία στις 7 Αυγούστου 1973, το Verwaltungsgericht της Φραγκφούρτης επί του Μάιν υπέβαλε στο Δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, πολλά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του κανονισμού 1373/70 της Επιτροπής, της 10ης Ιουλίου 1970, περί κοινών όρων εφαρμογής του συστήματος πιστοποιητικών εισαγωγής, εξαγωγής και προκαθορισμού για τα γεωργικά προϊόντα τα υπαγόμενα σε σύστημα ενιαίας τιμής (ABl. L 158 της 20.7.1970, σ. 1).

Η διαφορά της κύριας δίκης έχει ως αντικείμενο προσφυγή κατά της καταπτώσεως εγγυήσεως, για ποσό που αντιστοιχούσε στις μη εισαχθείσες από την προσφεύγουσα της κύριας δίκης ποσότητες, με την αιτιολογία ότι η απώλεια του πιστοποιητικού εισαγωγής, κατόπιν αποστολής του με μη συστημένη επιστολή, δεν αποτελούσε περίπτωση ανωτέρας βίας, τον δε κίνδυνο της εν λόγω απωλείας έφερε ο δικαιούχος αυτού του πιστοποιητικού.

2 Ο βασικός κανονισμός 120/67 του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 1967 (ABl. 117 της 19.7.1967, σ. 2269), περί κοινής οργανώσεως των αγορών στον τομέα των σιτηρών, αναφέρει στην 13η αιτιολογική του σκέψη ότι «οι αρμόδιες αρχές πρέπει να είναι σε θέση να παρακολουθούν διαρκώς την κίνηση του εμπορίου ώστε να μπορούν να εκτιμούν την εξέλιξη της αγοράς και να εφαρμόζουν τα προβλεπόμενα στον παρόντα κανονισμό μέτρα».

Το άρθρο 12 του ιδίου κανονισμού προβλέπει ότι κάθε εισαγωγή στην Κοινότητα ή εξαγωγή από αυτή... υπόκειται στην εμφάνιση πιστοποιητικού εισαγωγής ή εξαγωγής... (του οποίου) η έκδοση... εξαρτάται από την παροχή ασφαλείας που εγγυάται την υποχρέωση εισαγωγής ή εξαγωγής κατά τη διάρκεια της ισχύος του πιστοποιητικού και που καταπίπτει το σύνολό της ή μερικώς αν δεν πραγματοποιηθεί η πράξη εντός αυτής της προθεσμίας ή αν δεν έχει πραγματοποιηθεί παρά μερικώς.

Επί του πρώτου ερωτήματος

3 Ζητείται κατ' αρχάς αν το άρθρο 2, παράγραφος 1, πρώτη φράση σε συνδυασμό με το άρθρο 15, παράγραφος 14 του κανονισμού 1373/70/ΕΟΚ της Επιτροπής έχει

την έννοια ότι η απώλεια του πιστοποιητικού εισαγωγής συνεπάγεται όχι μόνο την απώλεια του δικαιώματος εισαγωγής αλλά και την κατάργηση της υποχρεώσεως εισαγωγής, με συνέπεια η ασφάλεια να πρέπει να ελευθερώνεται, ή αν πρέπει να θεωρηθεί ότι σε περίπτωση απώλειας πιστοποιητικού εισαγωγής, το δικαίωμα εισαγωγής εξαφανίζεται αλλά, αντιθέτως, η υποχρέωση εισαγωγής παραμένει και ότι, συνεπώς, καταπίπτει η εγγύηση.

4 Το άρθρο 2, παράγραφος 1 του κανονισμού 1373/70 ορίζει ότι «το πιστοποιητικό εισαγωγής... επιτρέπει και υποχρεώνει... να εισαχθεί..., βάσει του πιστοποιητικού, καθαρή ποσότητα του προϊόντος που αναφέρεται κατά τη διάρκεια ισχύος του εν λόγω πιστοποιητικού...».

Το άρθρο 15, παράγραφος 2 ορίζει ότι «η ελευθέρωση της ασφάλειας εξαρτάται από την προσκόμιση... όσον αφορά την εισαγωγή... της αποδείξεως εκπληρώσεως των τελωνειακών διατυπώσεων».

Η παράγραφος 4 του ίδιου άρθρου προβλέπει ότι «σε περίπτωση απώλειας του πιστοποιητικού ή αποσπάσματος του πιστοποιητικού οι εκδόσαντες οργανισμοί, όλως εξαιρετικά, να εκδώσουν στον ενδιαφερόμενο αντίγραφο αυτών των εγγράφων... (που δεν μπορούν να εμφανιστούν) προς πραγματοποίηση εισαγωγής...».

Κατά το άρθρο 16, παράγραφος 2, εδάφιο 1 «όταν η υποχρέωση εισαγωγής ή εξαγωγής δεν έχει εκπληρωθεί, καταπίπτει η ασφάλεια».

Εν τούτοις το άρθρο 18, παράγραφος 1 προβλέπει ότι «όταν η εισαγωγή ή εξαγωγή δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια ισχύος του πιστοποιητικού λόγω περιπτώσεως ανωτέρας βίας, το κράτος μέλος που έχει εκδώσει το πιστοποιητικό αποφασίζει, κατόπιν αιτήσεως του κατόχου, είτε την κατάργηση της υποχρεώσεως εισαγωγής και εξαγωγής με ελευθέρωση της ασφαλείας είτε την παράταση της διαρκείας ισχύος του πιστοποιητικού για το χρονικό διάστημα που κρίνεται αναγκαίο λόγω της επικαλούμενης περιστάσεως».

5 Όπως προκύπτει από τις εν λόγω διατάξεις προορίζεται στο να εγγυηθεί την πραγματοποίηση των εισαγωγών και εξαγωγών για τις οποίες έχουν ζητηθεί τα πιστοποιητικά ώστε να διασφαλιστεί ακριβής γνώση τόσο της Κοινότητας όσο και των κρατών μελών σχετικά με τις σχεδιαζόμενες συναλλαγές.

Ενώπιον της επιβαλλόμενης στα κράτη μέλη με το άρθρο 12 του κλασικού κανονισμού 120/67 υποχρεώσεως εκδόσεως πιστοποιητικών εισαγωγής ή εξαγωγής

σε κάθε ενδιαφερόμενο, οι μελλοντικές προβλέψεις δεν θα είχαν σημασία αν τα πιστοποιητικά δεν συνεπάγονταν για τους δικαιούχους την υποχρέωση να ενεργήσουν αναλόγως.

Το σύστημα που θεσπίστηκε, δυνάμει των αρχών του βασικού κανονισμού 120/67, με τον κανονισμό περί των όρων εφαρμογής 1373/70, αποβλέπει στο να απαλλάξει τους επιχειρηματίες της υποχρέωσής τους στις μόνες περιπτώσεις όπου η εισαγωγή ή εξαγωγή δεν πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια ισχύος του πιστοποιητικού λόγω ανωτέρας βίας.

Πρέπει, επομένως, να δοθεί στο πρώτο ερώτημα η απάντηση ότι το άρθρο 2, παράγραφος 1 και το άρθρο 15, παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1373/70 της Επιτροπής δεν έχουν την έννοια ότι η απώλεια του πιστοποιητικού εισαγωγής συνεπάγεται την αυτόματη κατάργηση της υποχρεώσεως που απορρέει από την έκδοσή του.

Επί του πρώτου σκέλους του δευτέρου ερωτήματος

7 Ζητείται με το πρώτο σκέλος του δευτέρου ερωτήματος αν η απώλεια του πιστοποιητικού αποτελεί περίπτωση ανωτέρας βίας κατά την έννοια του άρθρου 18 του κανονισμού 1373/70 της Επιτροπής.

8 Δεδομένου ότι η έννοια της ανωτέρας βίας δεν έχει ταυτόσημο περιεχόμενο τους διάφορους κλάδους του δικαίου και τους διάφορους τομείς εφαρμογής, αυτή η έννοια πρέπει να καθορίζεται σε συνάρτηση με το νομικό πλαίσιο στο οποίο προορίζεται να παραγάγει τα αποτελέσματά της.

Έτσι, η ερμηνεία της εννοίας της κοινής αγοράς, που χρησιμοποιεί ο ένδικος κανονισμός πρέπει να λάβει υπόψη από την ειδική φύση των σχέσεων δημοσίου δικαίου μεταξύ των εισαγωγέων και της εθνικής διοικητικής αρχής καθώς και τους σκοπούς αυτού του κανονισμού.

Όπως προκύπτει από τους εν λόγω σκοπούς καθώς και από τις θετικές διατάξεις των εν λόγω κανονισμών, η έννοια της ανωτέρας βίας δεν περιορίζεται στην έννοια απόλυτης αδυναμίας.

9 Το δημόσιο συμφέρον που απαιτεί την όσο το δυνατό ορθή πρόβλεψη της εξελίξεως των εισαγωγών σε κάθε κράτος μέλος και δικαιολογεί την παροχή εγγυήσεως κατά τη χορήγηση αδείας εισαγωγής πρέπει να συνδυάζεται με την ανά-

γκη, που και αυτή ανταποκρίνεται στο γενικό συμφέρον, να μην εμποδίζεται το εμπόριο μεταξύ κρατών με πολύ αυστηρές υποχρεώσεις.

Η απειλή της απωλείας της ασφαλείας αποβλέπει στο να παροτρύνει τους εισαγωγείς που είναι δικαιούχοι της αδείας το να τηρήσουν την υποχρέωση εισαγωγής και να διασφαλίσουν έτσι την ορθή πρόβλεψη της εξελίξεως των εισαγωγών που απαιτεί το προαναφερθέν γενικό συμφέρον.

Από αυτά έπεται ότι κατ' αρχήν ο εισαγωγέας που επέδειξε κάθε χρήσιμη επιμέλεια απαλλάσσεται της υποχρεώσεως εισαγωγής όταν περιστάσεις ξένες του καθιστούν αδύνατη την εμπρόθεσμη πραγματοποίηση της εισαγωγής.

10 Επομένως, να δοθεί στο πρώτο σκέλος του δευτέρου ερωτήματος η απάντηση ότι η απώλεια του πιστοποιητικού εισαγωγής αποτελεί περίπτωση ανωτέρας βίας κατά την έννοια 18 του κανονισμού 1373/70 όταν επισυμβαίνει παρά το γεγονός ότι ο κάτοχος του πιστοποιητικού έλαβε όλες τις προφυλάξεις που μπορούν να απαιτηθούν από ένα προνοητικό και επιμελή έμπορο.

Επί του δευτέρου σκέλους του δευτέρου ερωτήματος

11 Ερωτάται περαιτέρω αν ένας έμπορος επιμελής έως σε συνήθη βαθμό πληροί την υποχρέωση επαγρυπνήσεως στο πλαίσιο της δραστηριότητάς του στο εσωτερικό της Κοινότητας όταν αποστέλλει πιστοποιητικό με το απλό ταχυδρομείο.

12 Αυτό το ερώτημα αποβλέπει στο να καθορίσει το βαθμό προσοχής που μπορεί να αξιωθεί από ένα προνοητικό και επιμελή έμπορο.

13 Ελλείψει διατάξεως του κοινοτικού δικαίου ανήκει στην αρμοδιότητα του εθνικού δικαστηρίου να αποφανθεί αν, λαμβανομένων υπόψη των προκειμένων περιστάσεων, ο τάδε έμπορος επέδειξε ή δεν επέδειξε κάθε χρήσιμη επιμέλεια.

Δεν πρόκειται περί ερωτήματος ερμηνείας, αλλά περί εφαρμογής που ανήκει στην αρμοδιότητα του εθνικού δικαστηρίου.

Πρέπει, επομένως, να δοθεί η απάντηση ότι εναπόκειται στο αρμόδιο εθνικό δικαστήριο να αποφανθεί αφού εκτιμήσει όλες τις πραγματικές περιστάσεις στις οποίες βρέθηκε ο έμπορος, επί του σημείου αν ο κάτοχος του πιστοποιητικού συμπεριφέρθηκε σαν προνοητικός και επιμελής έμπορος.

Επί του τρίτου σκέλους του τρίτου ερωτήματος

14 Ερωτάται, τέλος, αν επιτρέπεται να υποβληθεί αίτηση βάσει του άρθρου 18, παράγραφος 1 του κανονισμού 1373/70 μετά τη λήξη της περιόδου ισχύος του πιστοποιητικού.

15 Οι διατάξεις του άρθρου 18, παράγραφος 1 αφορούν αίτηση παρατάσεως της διαρκείας ισχύος του πιστοποιητικού καθώς και αίτηση απαλλαγής από την υποχρέωση εισαγωγής ή εξαγωγής και ελευθερώσεως της ασφαλείας.

Η ίδια παράγραφος προβλέπει ρητώς ότι μια τέτοια παράταση μπορεί να δοθεί μετά τη λήξη της ισχύος του πιστοποιητικού, τηρεί όμως σιγή όσον αφορά την αίτηση απαλλαγής από την υποχρέωση εισαγωγής ή εξαγωγής και ελευθερώσεως της ασφαλείας.

Δεδομένου ότι η απώλεια του πιστοποιητικού μπορεί να επισυμβεί σε ημερομηνία που βρίσκεται πολύ κοντά στη λήξη της περιόδου ισχύος αυτού του πιστοποιητικού, ο εισαγωγέας θα μπορούσε να εμποδιστεί από του να υποβάλει την αίτησή του πριν από τη λήξη αυτής της περιόδου.

Άλλωστε, ο εισαγωγέας μπορεί ακόμα και να μη λάβει γνώση του γεγονότος παρά μετά από αυτή την ημερομηνία.

Έτσι, ενώπιον της σιωπής του κειμένου, επιτρέπεται μια τέτοια αίτηση να υποβληθεί μετά τη λήξη της περιόδου ισχύος του πιστοποιητικού.

16 Πρέπει, επομένως, να δοθεί καταφατική απάντηση στο τρίτο σκέλος του δευτέρου ερωτήματος.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

έχοντας υπόψη τις διαδικαστικές πράξεις,

αφού άκουσε τον εισηγητή δικαστή που ανέγνωσε την έκθεσή του,

αφού η προσφεύγουσα της κύριας δίκης και η Επιτροπή ανέπτυξαν προφορικώς τις παρατηρήσεις τους,

αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του,

έχοντας υπόψη τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Οικονομικής Κοινότητος και κυρίως το άρθρο 177,

έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1373/70 της Επιτροπής, της 10ης Ιουλίου 1970 και κυρίως τα άρθρα 2, παράγραφος 1, 15, παράγραφος 4 και 18,

έχοντας υπόψη το πρωτόκολλο του οργανισμού του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και κυρίως το άρθρο 12,

έχοντας υπόψη τον κανονισμό διαδικασίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε το Verwaltungsgericht της Φραγκφούρτης επί του Μάιν, σύμφωνα με Διάταξη που εκδόθηκε από το εν λόγω δικαστήριο στις 27 Ιουνίου 1973, αποφαίνεται:

1) Το άρθρο 2, παράγραφος 1 και το άρθρο 15, παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1373/70 της Επιτροπής δεν έχουν την έννοια ότι η απώλεια του πιστοποιητικού εισαγωγής συνεπάγεται την αυτόματη κατάργηση της υποχρεώσεως που απορρέει από την έκδοσή του.

2) Απώλεια του πιστοποιητικού εισαγωγής αποτελεί περίπτωση ανωτέρας βίας κατά την έννοια 18 του κανονισμού 1373/70 όταν επισυμβαίνει παρά το γεγονός ότι ο κάτοχος του πιστοποιητικού έλαβε όλες τις προφυλάξεις που μπορούν να απαιτηθούν από ένα προνοητικό και επιμελή έμπορο.

3) Στο αρμόδιο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να αποφανθεί, αφού εκτιμήσει τις περιστάσεις στις οποίες βρέθηκε ο έμπορος, επί του σημείου, αν ο κάτοχος του πιστοποιητικού συμπεριφέρθηκε σαν προνοητικός και επιμελής έμπορος.

4) Επιτρέπεται να υποβληθεί αίτηση βάσει του άρθρου 18, παράγραφος 1 του κανονισμού 1373/70 μετά τη λήξη της περιόδου ισχύος του πιστοποιητικού.

Lecourt Sørensen Monaco Mertens de Wilmars

Pescatore Kutscher O'Dalaigh

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 30 Ιανουαρίου 1974.

Ο γραμματέας
A. Van Houtte

Ο Πρόεδρος
R. Lecourt